

Kitajci.

jugo-vzhodnej Aziji, na vzhodu visokih himalajskih gor in notranjo-azijskih visokih planjav pa do tihega ali velikega oceana leži jako lepa in bogata dežela Kitajska. Zemlja v tej deželi je takó plodovita, da zadostuje vsem potrebam ondornih prebivalcev, ki ne hrepené po tujih deželah, ter se izogibljejo tujih narodov samo zaradi tega, da bi jih tujci ne motili v

njihovem mirnem in zadovoljnem življenji. Kitajci — ali kakor jim navadno pravimo Kinezi — so jedini mongolski narod, ki ga smemo izobraženim imenovati. Njihova država je najstarejša in takisto stara je tudi njihova izomika. Cesar, ki ga imenujejo „nebeškega sina“, ima neomejeno oblast čez ves kitajski narod. Cesarjeva rodovina je jedino plemstvo, vsi drugi se po rodu prav nič ne razlikujejo drug od drugega. Kakor Bog v nebesih, takó ima kitajski cesar na svojem prestolu neomejeno oblast čez življenje in

imenje svojih podložnikov. On skrbi za vse, za potrebno in nepotrebno, za stare in mlade. Vender pa mora gledati na to, da ustreza željam in koristim svojih podložnikov. Ako bi ne zvrševal natanko božje volje, zgrabili bi podložniki za orožje in kaznovali prestopnika. Cesarju pomaga vladati 6 državnih svetovalcev ali ministrov. Ti svetovalci in pa namestniki posameznih pokrajin ter razni državni uradniki se imenujejo mandarin. Vsa vojna moč kitajske države stoji pod vojnim ministerstvom (King-Pu), ki ima po povelji cesarjevem

neomejeno oblast v vseh vojnih zadevah. Vojno vodstvo pa ima Jong-čing-fu, t. j. general-feldmaršalski urad, kateremu je predsednik jeden najodličnejših državnih velikašev. Pod njegovim zapovedništvom stoji vsa vojska. Vojno orožje kitajskega vojaka so: strela in lok, sablja, sulica in branilo. Vse orožje mora imeti vojak v najlepšem redu, lepo snažno in svetlo. Kdor bi tega ne imel, strogo se kaznuje.

Sliki vam kažeti dva kitajska vojaka v popolnej vojaškeji opravi.

Kitajci so srednje postave. Za vitko, tenko telesno vzrast ne marajo, ker se oblačijo v široko obleko, v katerej se telesna vzrast ne pozna. Široko čelo, udrt pločast nos, majhene napošev stoječe oči, velika široka ušesa, srednje velika usta in oljnato-rumena pôlt so znamenja njih mongolskega plemena. Lase imajo črne; plave (rumene) ali še celó rudeče lase sovražijo Kitajci.

Kitajci so pohleven, blag in zeló mehák narod. Bodi si v obnaši ali govorjenji nikoli niso surovi, neugnani in neotesani, povsod se vedejo dostojno in plemenito. Razburjenost in strast sovražijo Kitajci, a ne morda zaradi pomanjkanja živahnosti, marveč zato, ker so se vže od mladih nog učili vladati samega sebe. Skromnost je vsakemu Kitajcu neka prirojena lastnost, katero najdeš pri ubožnih in imovitih, pri učenih in nevednih.

Ni ga skoraj ljudstva, ki bi bilo takó delavno, trudoljubivo in zmerno, kakor je Kitajec. Vže iz otročjih let vaje je vsakemu delu in delati mora ves čas svojega življenja, ako se hoče pošteno preživeti. Kitajec dela po ves dan in je srečen, ako si zvečer ugasí glad in žejo z najpriprostejšo jedjo in pijačo.

Obleka Kitajcev je primerna ondotnemu gorkemu podnebjju in je v primeri z našo obleko zeló široka. Nosijo dolgo, podšito suknjo, preko katere oblečejo še drugo s širokimi rokavi. Ubožni imajo suknje od volnenega blagá, bogatini pa od svile. Moška obleka je navadno modre, vijoličaste ali pa črne barve. V rumeno barvo se ne sme nihče drug oblačiti nego cesar sam in pa cesarjeviči. Po zimi podšijejo obleko z vato, imovitejši pa tudi s kožuhovino.

Poljedelstvo je pri Kitajcih najbolj razvito in lahko rečemo, da Kitajci v tej stroki presegajo vse druge narode. Koliko Kitajci cené in spoštujejo poljedelstvo, kaže nam njihova lepa navada, da mora sam cesar po jedenkrat na leto orati. Takrat se poda cesar v velikem svečanem obhodu na polje; vrže se ondu na kolena, priklone se devetkrat do tal in prosi Boga za dobro letino. Potlej daruje Bogu junca, prime za lepo okinčano oralo, ter razorje nekoliko brazd, v katere vseje nekoliko semena.

Veliko spoštovanje imajo Kitajci do učenjakov, rekše ónih ljudi, ki so si prisvojili toliko znanja, da morejo zvršiti težke državne skušnje, brez katerih se ne more dobiti nobena javna služba. Uradniki ali mandariní, odvisni so drug od drugega po stopnji svoje časti, ter se ločijo med seboj tudi po obleki. Vsak mandarin ima po postavi natanko določena svoja javna opravila, pa tudi svoje domače življenje. Sploh je na Kitajskem vsak človek takó odvisen od vlade, da si niti hiše ne sme pozidati drugače, nego onako, kakor mu velevala postava za njegov stan.

B o ž i č.

Pri nas domá v družinskej sobi je stala pod sivo pobarvanim čelešnikom leto in dan pručica od hrastovega lesá. Bila je vednó čisto umita, a ob sobotah je bila z belim peskom oribana, kakor vsa druga nepobarvana hišna oprava, da-si jo smo redko kdaj rabili. Vsak večer jo je imela babica, da je na njej klečeč molila svojo večerno molitev; takó tudi ob sobotah zvečer, ko so oče posegli po rujavem moleku, da smo vkupe molili sv. rožni venec. Ko je pa prišla jesen in dolgi adventni večeri, ko so dekle, mati in babica sedele pri vretencih, in so iz ust do ust šle čudne pravljice in pripovedke,